

NVE
nve@nve.no

Att:

Vår ref.:
20210126

Deres ref.:
201902932-4

Ansvarlig advokat:
Øyvind Kraft (H)

E-post:
Oyvind.kraft@wla.no

Sted/ Dato:
Oslo, 16. mars 2021

KLAGE TIL OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET FRA FOLLEBU BRUK AS OVER VEDTAK FATTET AV NVE 26.02.2021 OM Å INNKALLE FOLLEBU KRAFTVERK I GAUSAVASSDRAGET, GAUSDAL KOMMUNE, TIL KONSESJONSBEHANDLING

I. INNLEDNING

Vi representerer Follebu Bruk AS.

NVE fattet 26.02.vedtak om å kalle Follebu kraftverk inn til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66. Klagefristen er 3 uker fra Follebu Bruk AS mottok vedtaket. Klagen er således rettidig.

På vegne av Follebu Bruk AS påklages vedtaket til Olje- og energidepartementet. Det kreves at vedtaket oppheves i sin helhet.

Begrunnelsen for klagen er at det ikke foreligger slike «*særlige tilfelle*» etter vannressursloven § 66, 3. ledd som kan gi hjemmel for innkalling til konsesjonsbehandling.

Subsidiært anføres at NVE ikke har foretatt den vurderingen som loven forutsetter for å kunne innkalle til konsesjonsbehandling. Det er m.a.o. ikke påvist at det foreligger «*særlige grunner*». Uansett tilfredsstillende ikke vedtaket kravet til begrunnelse i forvaltningsloven § 25.

II. NÆRMERE BEGRUNNELSE FOR KLAGEN

Vannressursloven § 66, 2. ledd har følgende ordlyd:

«Eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter § 8. Vassdragsmyndighetene kan i særlige tilfelle likevel bestemme i enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist.»

(Vår understrekning)

Hva som ligger i begrepet « *i særlige tilfelle* » fremgår av lovforarbeidene til vannressursloven. Det heter under departementets bemerkninger på side 286 i Ot.prp. nr. 39 (1998-99) at

«Departementet er enig med utvalget i at vassdragstiltak uten konsesjon i utgangspunktet skal kunne fortsette sin virksomhet.»

Innkalling til konsesjonsbehandling vil m.a.o. representerer unntak fra det som er hovedregelen, nemlig at konsesjonsfrie anlegg skal kunne drives videre som før.

Det skal ikke være kurant å innkalle konsesjonsfrie anlegg til konsesjonsbehandling. Departementet uttaler om dette:

«Departementet ser det slik at det kun vil være aktuelt med innkalling av slike vassdragstiltak dersom det foreligger sterke miljømessige hensyn.»

(Våre understrekninger)

Det heter videre:

«Behovet for innkalling vil alltid være basert på en konkret vurdering av det enkelte vassdragstiltak fra vassdragsmyndighetens side for å se om kravet til sterke miljømessige hensyn er oppfylt.»

Det følger av ovenstående at det må foretas en konkret vurdering av kraftverket, for å se om det foreligger slike sterke miljømessige hensyn som gjør at det kan innkalles til konsesjonsbehandling.

Noen slik konkret vurdering kan ikke ses å ha vært foretatt i denne saken.

I vedtaksbrevet er gjengitt anmodningene om å innkalle til konsesjonsbehandling, men det kan ikke ses at NVE har foretatt noen selvstendig vurdering av om vilkårene er til stede. Den eneste begrunnelsen for vedtaket er at «*Ut fra de opplysningene som foreligger mener NVE at Follebu kraftverk sin påvirkning på leveforholdene for storørreten i Gausa, er et slikt tilfelle.*»

NVE var m.a.o. forpliktet til selv å foreta en konkret vurdering av de påstandene som var fremkommet. Deretter skulle disse vært holdt opp mot kraftverkets interesser.

Follebu Bruk AS anfører prinsipielt at det ikke foreligger noe slikt «*særlig tilfelle*» som gjør at Follebu kraftverk kan innkalles til konsesjonsbehandling.

Follebu Bruk AS har utnyttet vassdraget til mølledrift i «*uminnelig tider*». Fra 1950 ble kraftverket satt i drift. Det er bygget fisketrapp ved kraftverket, som fungerer ved lave vannføringer. Ved middels til stor vannføring passerer ørreten i det naturlige elveleiet.

Vi hitsetter fra «*Telemetristudier over Gausaørretens vandringer i Lågen og Gausa (Kraabøl/Arnekleiv)* fra 1993:

«Reguleringen ved Follebu kraftverk (fig 2 b) så ikke ut til å skape store problemer for oppvandring av

fisk. Kraftverkets slukeevne er ca 8 m³/sek. Denne vannføringen, samt fisketrappas kapasitet (0,5-1,0 m³/sek) føres inn i inntakskanalen (se fig. 2 b). Dette tilsier at ved totalvannføring i Gausa på ca. 9 m³/sek eller mindre blir minstevassføringsstrekningen tørr. I slik tilfeller fungerer imidlertid fisketrappa.»

(Vår understrekning)

I NIVA-rapport 1498 om storørret i Norge (2018) behandles Gausa på side 18. Det fremgår at i perioden 1988-2008 har årsfangstene variert betydelig. Årlige gjennomsnittsvæker har variert mellom 1,2 kg. i 1992 og 1,8 kg. i 2007. Gjennomsnittsvekten ligger relativt stabilt på 1,2 kg. Det fremgår videre at det har vært lavere tettheter av ungfisk i perioden 2012-2016, og at årsaken til det trolig har vært at Gausa har vært utsatt for flere store flommer med store masseforflytninger og at det er gjennomført omfattende flomsikringstiltak i elva. Det er ikke uttalt at fisketrappa har skapt nye problemer for fisken.

I anmodningen om innkalling er det nevnt mulige problemstillinger knyttet til nedvandring av fisk, men det fremgår også at det er ukjent om fisk passerer gjennom turbinene. Det påpekes at smoltutvandringen sannsynligvis skjer på høye vannføringer, slik at de fleste uansett antas å passere ned forbi minstevassføringsstrekningen uten problemer.

Hvorvidt kraftverket i det hele tatt skaper problemer av betydning for ørreten ved opp- og nedvandring er derfor høyst usikkert.

Follebu Bruk AS kan imidlertid være villig til å drøfte situasjonen knyttet til varegrinda mellom hovedelva og inntaket til kanalen med Gausdal Jeger- og fiskeforening som har driftet fisketrappa de siste årene, for om mulig å bli enige om en bedre løsning enn i dag hvis denne ikke fungerer.

På bakgrunn av ovenstående konkluderer vi med at det ikke er påvist slike «sterke miljømessige» forhold som kan hjemle innkalling til konsesjonsbehandling. Det har vært fremmet krav om innkalling fordi foreningene ønsker konsesjonsbehandling, men det er i seg selv ikke tilstrekkelig. Det må som nevnt ovenfor foretas en konkret vurdering, og innhentes faglige rapporter, for dermed å kunne konstatere om installasjonene ved kraftverket medfører slike virkninger for fisket at det kan konstateres at det foreligger sterke miljømessige hensyn.

Avslutningsvis viser vi til at det er fattet vedtak om revisjon av konsesjonsvilkår for Raua- og Roppavassdraget. For slik revisjon er det ikke krav om særlige grunner. I den grad den revisjonen vil medføre bedre forhold for fisken i Gausa vil det kunne medføre at det uansett ikke vil være anledning til å innkalle Follebu kraftverk til konsesjonsbehandling, fordi bedre forhold høyere opp i vassdraget kan komme ørreten til gode også lenger ned, slik at det da ikke lenger vil foreligge sterke miljømessige grunner for innkalling av Follebu kraftverk.

I NVEs vedtak har Follebu Bruk AS fått frist til 15.09.2021 med å sende inn konsesjonssøknad. Det bes om at denne klagen gis oppsettende virkning, slik at det i stedet fastsettes ny frist for innsending av konsesjonssøknad hvis klagen ikke blir tatt til følge. Bakgrunnen for dette er at det vil koste svært mye å utarbeide en fullstendig konsesjonssøknad, og disse kostnadene vil være unødvendige om klagen tas til følge.

Med vennlig hilsen
WAHL-LARSEN ADVOKATFIRMA AS

Elektronisk godkjent og signert ved innsending til NVE

Øyvind Kraft
Advokat (H)